

VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI HELYZETE (2023. OKTÓBER)

2023. DECEMBER

AZ MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET OLYAN NONPROFIT KUTATÓMŰHELY, AMELY ELSŐSORBAN ALKALMAZOTT KÖZGAZDASÁGI KUTATÁSOKAT FOLYTAT. CÉLJA, HOGY ELMÉLETILEG ÉS EMPIRIKUSAN MEGALAPOZOTT ISMERETEKET ÉS ELEMZÉSEKET NYÚJTSON A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A MAGYAR VÁLLALKOZÁSOK HELYZETÉT ÉS KILÁTÁSAIT BEFOLYÁSOLÓ GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOKRÓL.

AZ ELEMZÉST KÉSZÍTETTE

TÓTH KATALIN, ELEMZŐ, MKIK GVI

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUZSINA, ÜGYVEZETŐ, MKIK GVI

E-MAIL: FRUZSINA.NABELEK@GVI.HU

A KÉZIRAT LEZÁRVA

2023. DECEMBER 8.

BUDAPEST

Tartalom

Összefoglaló	4
1. A vállalati tevékenység nyereségessége	7
2. Külső finanszírozási források igénybevétele.....	14
3. Versenytársak tevékenységének felfüggesztésével, piaci kilépésével kapcsolatos percepciók.....	18

VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI HELYZETE

Elemzésünkben a kis- és középvállalkozások pénzügyi helyzetének percepcióját vizsgáljuk a nyereségesség és a külső finanszírozási források igénybevétele szempontjából. Az elemzésben emellett - kiegészítve a nagyvállalatok adataival – vizsgáljuk a hazai vállalkozások csődveszéllyel kapcsolatos percepcióinak alakulását. Az elemzésben szereplő adatok a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb féléves konjunktúrafelvételéből származnak. A 2023 októberi adatfelvétel során összesen 1825 hazai vállalkozás vezetője számolt be arról, hogy miként alakult cége pénzügyi helyzete.

A konjunktúravizsgálat célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

Az elemzés során kétféle súlyt használunk. A nyereségesség és azonos ágazatba tartozó, közvetlen versenytársak piacról való kilépési kockázatára vonatkozó várakozások esetében a vállalkozások GDP-hez való hozzájárulásának ágazat és foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása alapján súlyoztunk, így a válaszoló cégek mintája ezen jellemzők mentén reprezentatívnak tekinthető. A nyereségesség esetén csak a kis- és középvállalkozásokat vizsgáltuk, míg azonos ágazatba tartozó, közvetlen versenytársak piacról való kilépési kockázatára vonatkozó várakozások esetében nagyvállalatok is szerepelnek a mintában. A súly értékeket a különböző alapsokaságoknak megfelelően határoztuk meg. A külső finanszírozási források igénybevételeinek vizsgálata során a regisztrált vállalkozások ágazatok és létszámkategóriák szerinti megoszlása alapján súlyoztunk, így a minta erre vonatkozóan reprezentatív, a kis- és középvállalkozások körében. Az elemzés ábráinál feltüntetett esetszámok súlyozatlanok.

ÖSSZEFOGLALÓ

A vállalati tevékenység nyereségessége

- Az elmúlt félévben a mikro-, kis- és középvállalkozások 73 százaléka nyereségességes volt, míg a következő félévre vonatkozóan a cégek 75 százaléka várja azt, hogy nyereséget fog elérni.
- A cégek többsége minden létszámkategóriában nyereséges volt, ugyanakkor a 10 fő alatti vállalkozások (69%) lényegesen kisebb arányban értek el nyereséget, mint a nagyobb vállalkozások (10-49 fő közöttiek 77%, 50-249 fő közöttiek 75%).
- A következő félévre vonatkozóan a 10 fő alatti és a 10-49 fős cégek hasonló, míg az 50-249 fős cégeknél az elmúlt félévhez képest nagyobb a nyereségre számító cégek aránya.
- Az egyes ágazatokon belül az elmúlt félévben az ipari (68%) és az építőipari (69%) cégek értek el a legalacsonyabb arányban nyereséget, míg a legmagasabb arányban a kereskedelmi cégek (79%). A következő félévre vonatkozóan a kereskedelmi és az egyéb szolgáltató cégek esetében stagnál a nyereségre számító cégek aránya, míg az építőipari és az ipari cégek várakozásai optimistábbak, az elmúlt félévhez viszonyítva nagyobb részük vár nyereséges eredményt.
- Bár az elmúlt 6 hónapra vonatkozóan a kereskedelmi cégek számoltak be a legnagyobb arányban nyereséges működésről, a nyereséges kkv-k között a körükben a legmagasabb a csökkenést tapasztalók aránya: a cégek közel fele nyereségesség csökkenésről számolt be.
- A következő félévre vonatkozóan nyereség-növekedést a legnagyobb arányban az ipari és a szolgáltató kkv-k várnak, legalacsonyabb arányban pedig az építőipari cégek. A nyereségesség csökkenésére legmagasabb arányban a következő félévre vonatkozóan is a kereskedelmi (32 százalék) vállalkozások számítanak.

Külső finanszírozási források igénybevétele

- A hazai kkv-k 39 százaléka vesz igénybe legalább egy állami vagy piaci külső finanszírozási forrást működése során.
- A 10 fő alatti mikrovállalkozások jelentősen kisebb arányban használnak külső finanszírozási forrásokat, mint a nagyobb vállalkozások: 38 százalékuk él ezzel a lehetőséggel, míg a 10-49 fő közöttieknek 74 százaléka, míg az 50-249 fő közötti cégeknek pedig 80 százaléka.

- Ágazatok szerint a kereskedelmi vállalkozások vesznek igénybe a legnagyobb arányban külső forrásokat (59 százalékuk). Az építőipari és ipari kkv-knak közel fele, míg a szolgáltatóknak körülbelül harmada használ külső finanszírozási forrásokat.
- A hazai kkv-k között az állami finanszírozási források a leginkább elterjedtek: 17 százalékuk csak állami, 12 százalékuk csak piaci, míg 11 százalékuk mindkettőt igénybe veszi.
- Az egyes finanszírozási eszközök közül a kis- és középvállalkozások legmagasabb arányban a Széchenyi kártya hitelprogram valamelyik termékét veszik igénybe (21%), ezt követi a banki folyószámlahitel (11%) és a lízing (11%).

Versenyhársak tevékenységének felfüggesztésével, piaci kilépésével kapcsolatos percepciók

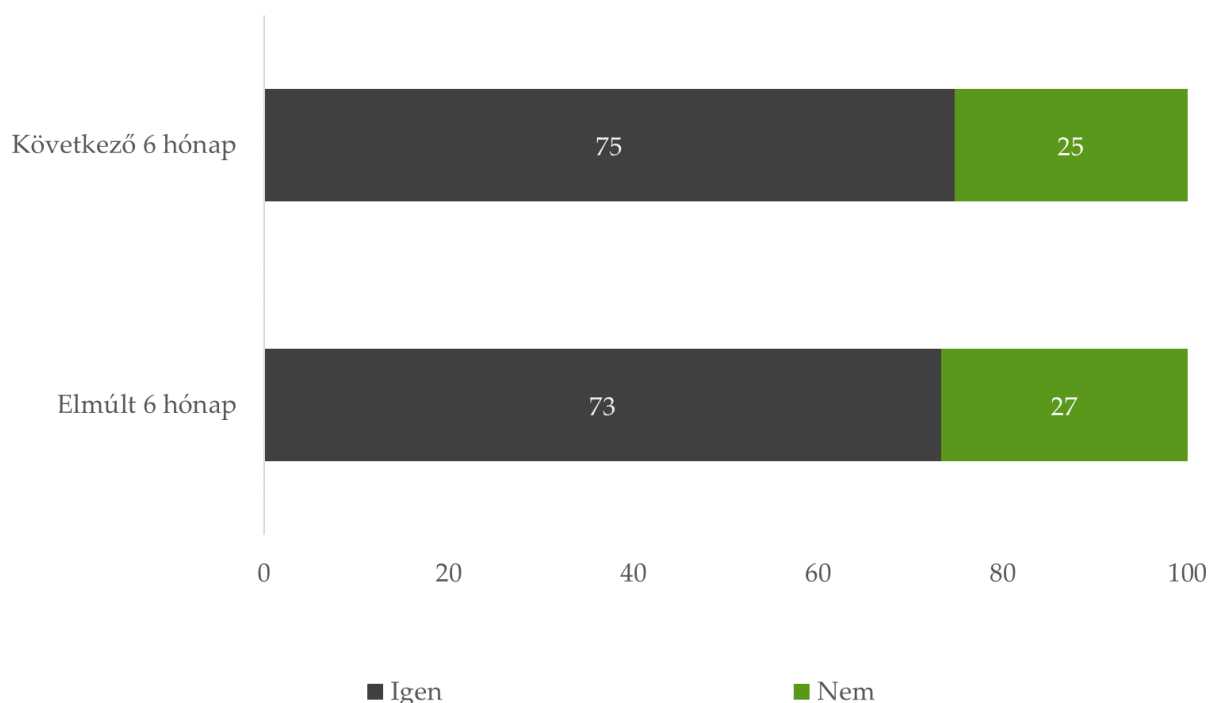
- A felmérésben a válaszadókat arra kértük, hogy 1-től 5-ig terjedő skálán jelöljék meg, mennyire számítanak arra, hogy a következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenyhársaik felfüggesztik tevékenységüket, kilépnek a piacról. A válaszokat a teljes vállalati körre vonatkozóan vizsgáltuk.
- A cégek 43 százaléka egyáltalán nem tartja valószínűnek a versenyhársaik kilépését a piacról. Inkább (10%) vagy nagyon (7%) valószínűnek a cégek 17 százaléka tartja a csődöket a saját piacán. Azon cégek, amelyek elképzelhetőnek tartják a versenyhársaik piacról való kilépését, a versenyhársak 15 százalékának kilépését valószínűsítik.
- Az előző időszakokhoz viszonyítva 2023 októberében a vállalkozások csődpercepciója stagnálást mutat: a vállalatvezetők az áprilisihoz hasonló arányban valószínűsítették a piaci kilépéseket. Összességében az előző év azonos időszakához képest a hazai vállalkozások optimistábbnak mutatkoznak, jelentősen csökkent azon cégek aránya, amelyek a saját piacukon csődöktől tartanak.
- A cégméret növekedésével csökken a csődöket valószínűsítő vállalatvezetők aránya. Míg a 10 fő alatti vállalkozások körülbelül 24 százaléka tartja inkább vagy nagyon valószínűnek a versenyhársai kilépését, addig a 250 fő feletti nagyvállalkozások esetében ez az arány 13 százalék. A nagyvállalatok több, mint fele egyáltalán nem tartja valószínűnek a kilépéseket a saját piacán.
- Az egyes ágazatok közül az iparban tartanak a legkisebb arányban a cégvezetők piaci kilépésektől, míg a legmagasabb arányban az építőiparban, ahol a cégek 26 százaléka inkább vagy nagyon valószínűnek tartja a csődöket.

1. A VÁLLALATI TEVÉKENYSÉG NYERESÉGESSÉGE

Kérdőíves felmérésünkben a mikro-, kis- és középvállalkozások vezetőit, a cég múltbeli és jövőbeli nyereségességével kapcsolatosan kérdeztük, vállalkozásuk fő tevékenységére vonatkozóan. Általánosságban elmondható, hogy a következő félévre vonatkozó várakozások optimistábbak a legutóbbi félév megítéléséhez képest.

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt félévben nyereséges volt-e a vállalkozása 73 százalék válaszolt igennel. A következő félévre vonatkozóan közel ugyanekkora arányban (75%) válaszolták azt a cégek, hogy nyereséget fognak elérni.

1.1. ÁBRA: A KKV-K MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE (SZAZALÉK),
N_{ELMÚLT FÉLÉV}=1204, N_{KÖVETKEZŐ FÉLÉV}=1133

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Létszámkategóriák szerint megállapítható, hogy az elmúlt félévben a 10 fő alatti cégek 69 százalékban értek el nyereséget, a 10-49 fő közötti cégek 77 százaléka, míg a 50-249 fő közöttiek 75 százaléka volt nyereséges. A következő félévre vonatkozóan a 10 fő alatti és a 10-49 fős cégek hasonló, míg az 50-249 fős cégeknél az elmúlt félévhez képest nagyobb a nyereségre számító cégek aránya.

Az egyes ágazatokon belül az elmúlt félévben az ipari (68%) és az építőipari (69%) cégek értek el a legalacsonyabb arányban nyereséget, míg a legmagasabb arányban a

kereskedelmi cégek (79%). A következő félévre vonatkozóan a kereskedelmi és az egyéb szolgáltató cégek esetében stagnál a nyereségre számítók aránya, míg az építőipari és az ipari cégek várakozásai optimistábbak, az elmúlt félévhez viszonyítva nagyobb részük vár nyereséges eredményt.

1.1. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁS MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE (SZÁZALÉK)

	10 fő alatt	10–49 fő között	50–249 fő között	Ipar	Építőipar	Kereskedelem	Egyéb szolgáltatás
Következő félévben nyereséges lesz	69	78	79	74	72	78	74
Elmúlt félévben nyereséges volt	69	77	75	68	69	79	74

Forrás: GVI 2023

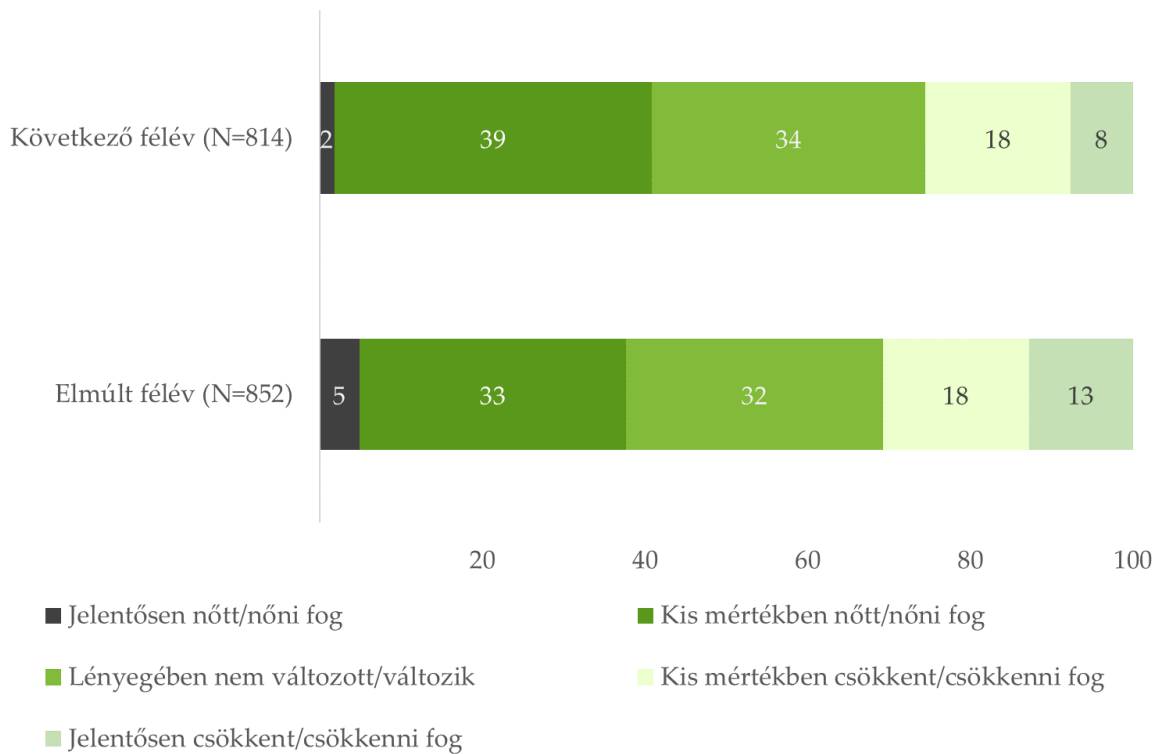
N elmúlt félév=807-852 N következő félév=1081-1133

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

A továbbiakban azon cégek körében vizsgáljuk a nyereségesség változását, amelyek az elmúlt félév folyamán nyereségességet könyveltek el, vagy a következő félévben erre számítanak. A nyereséget elért kis- és középvállalkozások 13 százaléka az elmúlt félévben jelentős nyereség csökkenésről számolt be, 18 százalékuk pedig kis mértékű csökkenésről. 32 százalékuk mondta azt, hogy lényegében nem változott a nyereségességük, 33 százalékuk kis mértékű, 5 százalékuk jelentős mértékű növekedést ért el. A következő félévre vonatkozóan bizakodóbbak a várakozások. A cégek 2 százaléka jelentős, 39 százalékuk kis mértékű növekedésre számít. A vállalkozások 34 százaléka számít arra, hogy nem fog változni a nyereségessége, míg 18 százalékuk kis mértékű, 8 százalékuk jelentős mértékű csökkenésre számít. Összességében tehát az elmúlt félévhez viszonyítva az elkövetkező félévben a vállalkozások nagyobb aránya számít a nyereségesség növekedésére, illetve pozitív irányú változására.

1.2. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁS MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE (SZÁZALÉK),

N_{ELMÚLT FÉLÉV}=874 N_{KÖVETKEZŐ FÉLÉV}=834

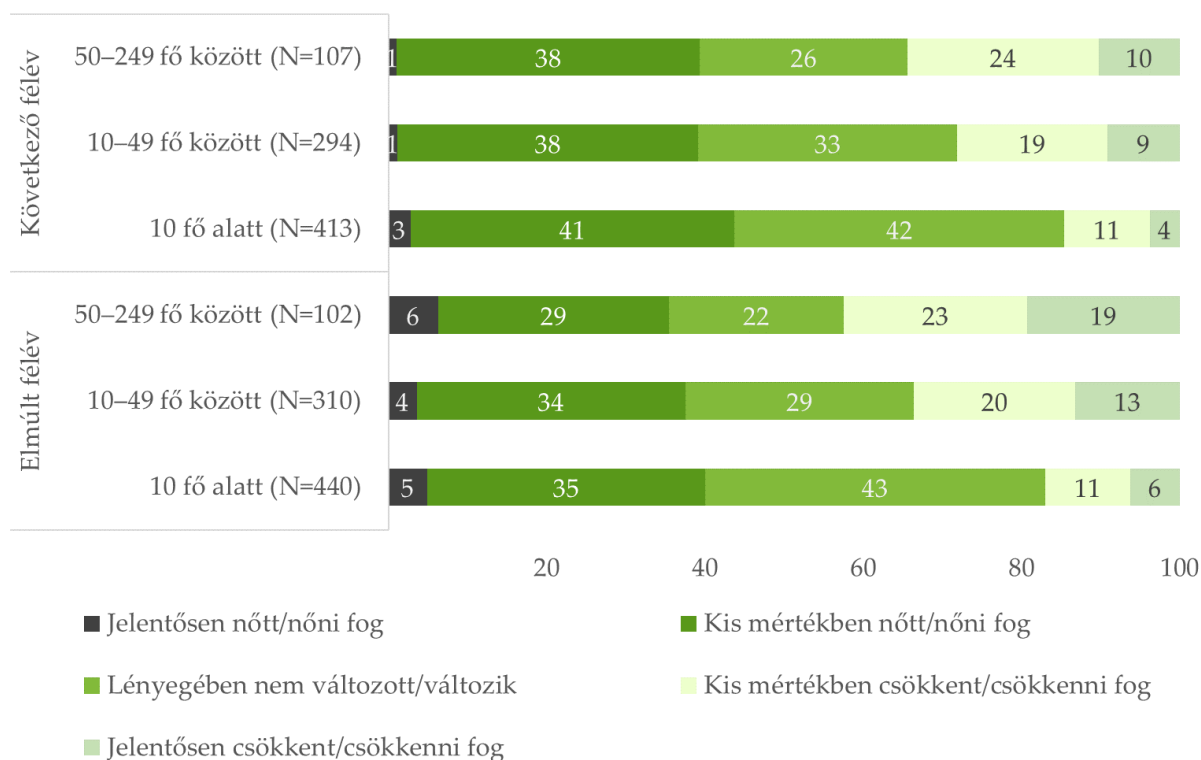
Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Az elmúlt hat hónapot tekintve a 10 fő alatti kisvállalkozások számoltak be legkisebb arányban a nyereségesség csökkenéséről, valamint esetükben a legnagyobb (összességében 40%) a nyereségnövekedést realizáló cégek aránya is. A nyereségesség csökkenését legnagyobb arányban a középvállalatok tapasztalták (42 százalékuk).

A következő félévre vonatkozóan hasonló tendenciák figyelhetőek meg: a nyereségesség növekedésére a legnagyobb arányban a 10 fő alatti mikrovállalkozások számítanak. Ugyanakkor, mint láthattuk, körükben a legmagasabb azok aránya is, akik nem számítanak nyereségre (lásd 1.1. táblázat). A nyereségességet váró nagyobb cégek többsége a nyereségesség növekedésére vagy változatlanságára számít a következő félévben. A nyereségesség csökkenését a következő félévre vonatkozóan is a középvállalkozások várják a legmagasabb arányban.

**1.3. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁS MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE
LÉTSZÁMKATEGÓRIÁK SZERINT (SZÁZALÉK)**

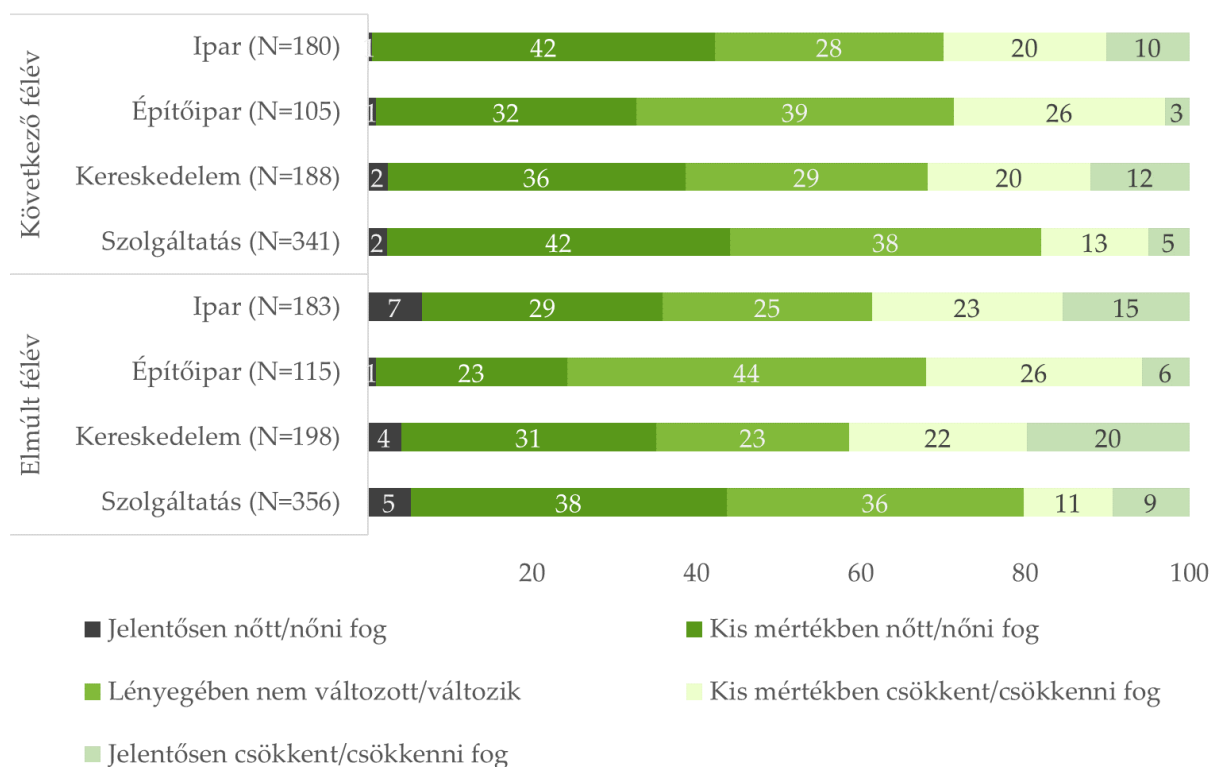

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Bár az elmúlt 6 hónapra vonatkozóan a kereskedelmi cégek számoltak be a legnagyobb arányban nyereséges működésről, a nyereséges kis- és középvállalkozások között a körükben a legmagasabb a csökkenést tapasztalók aránya: a cégek ötöde jelentős nyereség csökkenésről számolt be, további 22 százalékuk pedig kis mértékű csökkenést tapasztalt. A szolgáltató (43%) és az ipari (36%) szektorban a legmagasabb azon cégek aránya, amelyek nyereség növekedésről számoltak be az elmúlt félévben. A nyereségesség alakulása szempontjából az építőipari cégek helyzete a legkedvezőtlenebb, 32 százalékuk esetében csökkent a nyereség, 44 százalékuknál nem változott, és mindössze 24 százalékuk tapasztalt nyereség-növekedést. A következő félévre vonatkozóan nyereség-növekedést a legnagyobb arányban az ipari és a szolgáltató kkv-k várnak, legalacsonyabb arányban pedig az építőipari cégek. A nyereségesség csökkenésére legmagasabb arányban a következő félévre vonatkozóan is a kereskedelmi (32 százalék) vállalkozások számítanak.

1.4. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁS MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE ÁGAZATOK SZERINT (SZÁZALÉK)

Forrás: GVI 2023

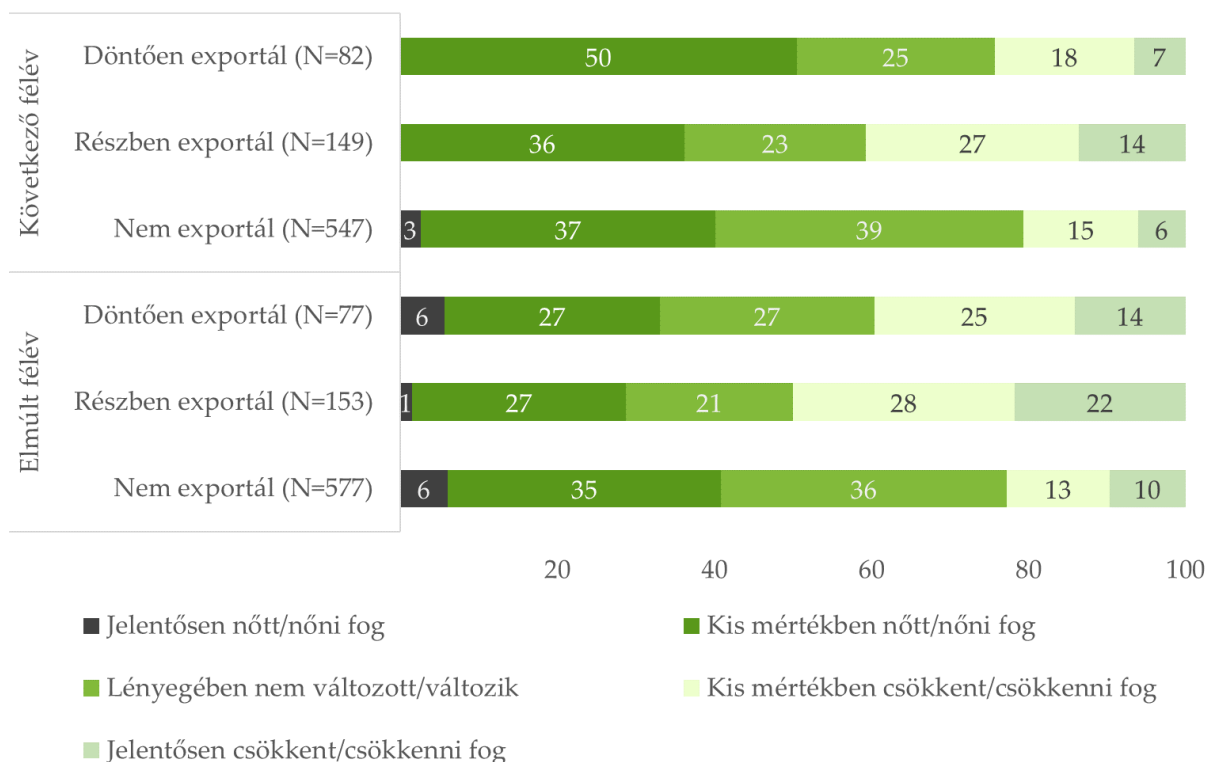
Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Míg abban, hogy nyereségesek voltak-e vagy sem, nem figyelhetőek meg jelentős különbségek az exportáló és nem exportáló cégek között, a nyereségesség változásával kapcsolatban azonban jelentős eltérések figyelhetőek meg exportaktivitás szerint. Az elmúlt félévre vonatkozóan a nem exportáló cégek számoltak be a legmagasabb arányban (36%) a nyereségesség változatlanul maradásáról és nyereségnövekedésről (41%). A döntően exportáló és részben exportáló cégek között ezzel szemben jelentősen magasabb volt a nyereségesség-csökkenést tapasztalók aránya, a részben exportálók fele csökkenő nyereségről számol be az elmúlt félévre vonatkozóan.

Az elmúlt félév tapasztalataihoz képest az exportaktivitás különböző csoportjait vizsgálva is optimistábbak a cégek vezetőinek következő félévre vonatkozó nyereségesség-várakozásai. A következő félévre a döntően exportáló kkv-k várakozásai a legpozitívabbak: felük a nyereségesség növekedésére, negyedük a nyereségesség stagnálására, további negyedük pedig a csökkenésére számít. A nem exportáló cégek esetében ennél alacsonyabb, 21 százalék a csökkenésre számítók aránya, de növekedésre is alacsonyabb arányban számítanak. Az elmúlt félévhez hasonlóan a részben exportáló cégek várakozásai alakulnak a legpesszimistábban:

jelentős részük, 41 százalékuk számít a nyereségesség csökkenésére, 36 százalékuk kis mértékű növekedésre számít, míg 23 százalékuk stagnálást vár.

**1.5. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁS MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE
EXPORTTEVÉKENYSÉG SZERINT (SZÁZALÉK)**

Forrás: GVI 2023

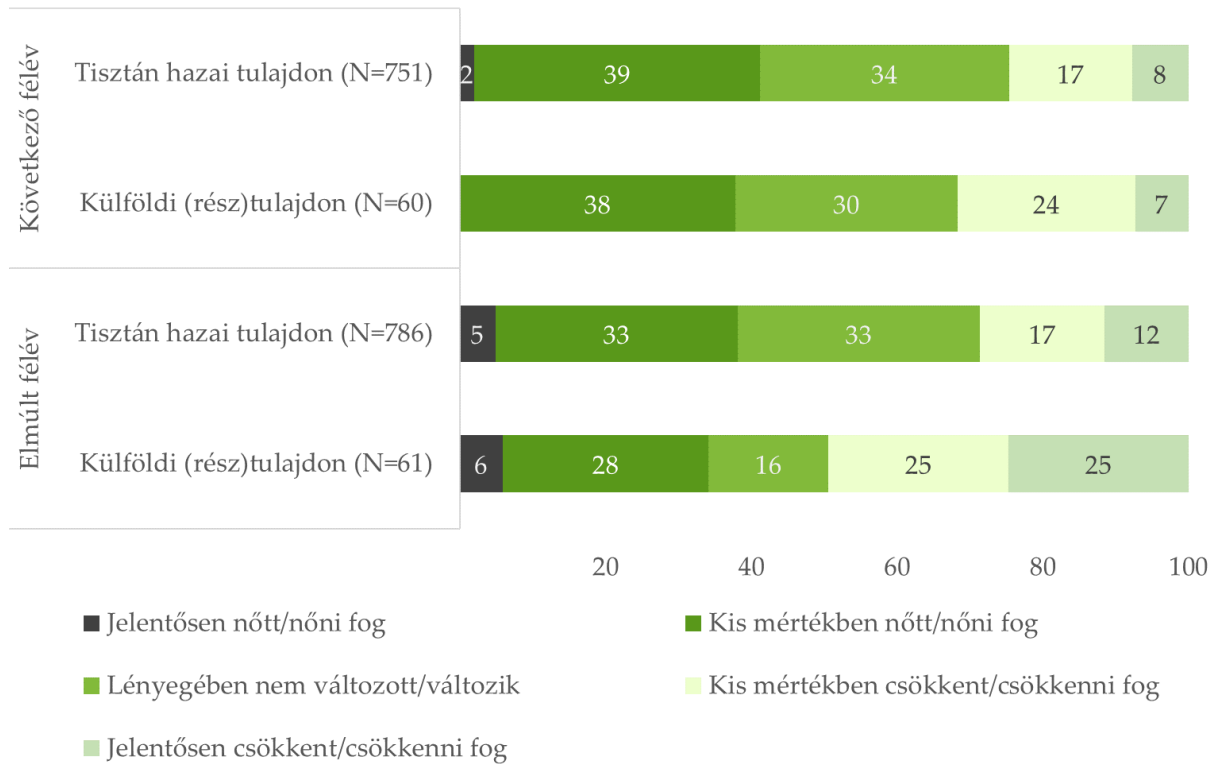
Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

A kis- és középvállalkozások körében tulajdonszerkezet szerint a nyereségesség tekintetében a hazai tulajdonú cégek összességében kedvezőbb helyzetben voltak az elmúlt félévben, mint a külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalkozások. Nyereséget a hazai tulajdonú cégek 74 százaléka, a külföldi tulajdonúaknak pedig 69 százaléka ért el – a különbség statisztikailag nem tekinthető szignifikánsnak. A nyereséges vállalkozások között a tisztán hazai tulajdonú cégek között emellett némileg magasabb volt a nyereségesség növekedéséről beszámoló aránya is. A külföldi (rész)tulajdonú cégek fele ugyanakkor a nyereségesség csökkenéséről számolt be, míg ugyanez az arány a hazai tulajdonú kvv-k körében 29 százalék volt.

Az elmúlt félév megítéléséhez képest a jövőre vonatkozó várakozások pozitívabbak mindkét vállalati kör esetében, ugyanakkor a külföldi tulajdonú cégek várakozásai a jövőre vonatkozóan is elmaradnak a hazai tulajdonban lévőkétől. Előbbiek esetében a nyereségesség növekedésére számító aránya 41 százalék, míg 25 százalékuk arra

számít, hogy csökkenni fog a nyereségessége a következő félévben. A külföldi tulajdonú cégek esetében csökkenésre a vállalkozások 31, növekedésére pedig 38 százaléka számít.

1.6. ÁBRA: A VÁLLALKOZÁS MEGHATÁROZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK NYERESÉGESSÉGE TULAJDONSZERKEZET SZERINT (SZÁZALÉK)

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

2. KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK IGÉNYBEVÉTELE

A továbbiakban megvizsgáljuk, hogy 2023. októberében a kis- és középvállalkozások milyen külső finanszírozási forrásokat vettek igénybe leggyakrabban. A külső finanszírozási források között figyelembe vesszük az állami (állami járulékkedvezmény, NHP hitel, vissza nem, térítendő állami támogatás, GINOP/VEKOP támogatott hiteltermékek, Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik terméke) és a piaci külső finanszírozás forrásokat (banki folyószámlahitel, lízing, banki forgóeszköz hitel, banki beruházási hitel, garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankihitel, faktoring, tőkebefektetés, kötvénykibocsátás, Európai Unió támogatás önrészét vagy előfinanszírozását fedező hitel) is.

Összességében elmondható, hogy a kkv-k 39 százaléka vesz igénybe bármilyen vizsgált külső finanszírozási forrást, míg 61 százalékuk nem használ ilyet működése során.

A létszámkategóriák és az ágazatok szerint szignifikáns különbség látható abban, hogy a cég vesz-e igénybe külső finanszírozási forrást. A mikrovállalkozások jelentősen kisebb arányban használnak külső finanszírozási forrásokat, mint a nagyobb cégek: 38 százalékuk él ezzel a lehetőséggel, míg a 10–49 fő közöttieknek 74 százaléka, míg az 50–249 fő közötti cégeknek pedig 80 százaléka. Ágazatok szerint legmagasabb arányban az kereskedelmi vállalkozások vesznek igénybe külső finanszírozási forrást (59%), majd az építőipari cégek (45%), az ipari vállalkozások (43%), legalacsonyabb arányban pedig a szolgáltató cégek (34%).

Exporttevékenység és külföldi tulajdoni hányad szerint nem látható szignifikáns különbség a cégek között abban, hogy igénybe vesznek-e külső finanszírozási forrásokat.

2.1. ÁBRA: KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK IGÉNYBEVÉTELE LÉTSZÁMKATEGÓRIA ÉS ÁGAZAT SZERINT, SZÁZALÉK

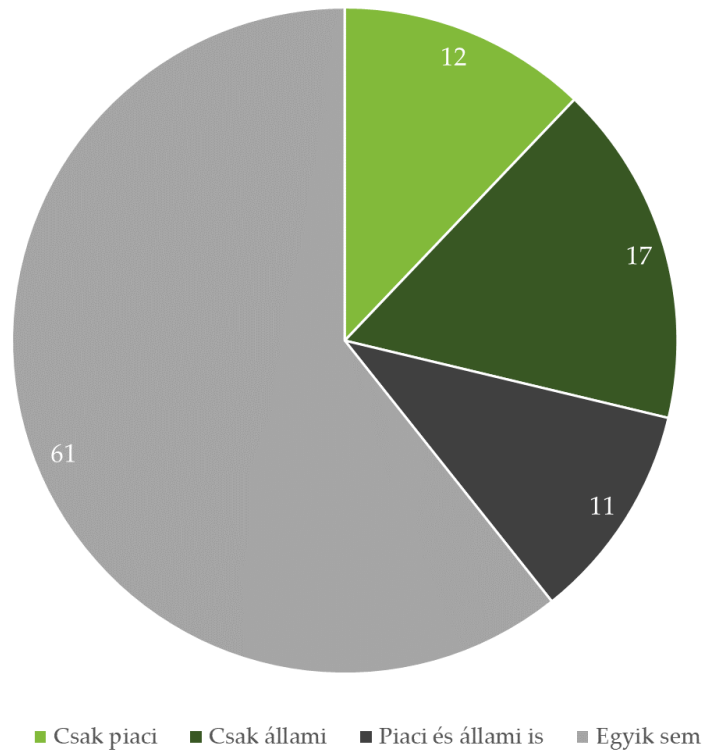

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

Ha azt vizsgáljuk, hogy állami vagy piaci külső finanszírozási forrást vesznek-e többen igénybe, akkor az látható, hogy a kis- és középvállalkozások 12 százaléka csak piaci, 17 százaléka csak állam külső finanszírozási forrást vesz igénybe. Piaci és állami külső finanszírozási formát, azaz egyidőben mindkettőt, a cégek 11 százaléka vesz igénybe. Egyik külső finanszírozási forrást sem veszi igénybe – sem piacit, sem államit – a cégek 61 százaléka. Összességében tehát az állami külső finanszírozási források tekinthetőek elterjedtebbnek a hazai kkv-k körében.

2.2. ÁBRA: A PIACI ÉS ÁLLAMILAG TÁMOGATOTT KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK IGÉNYBEVÉTELE, SZÁZALÉK; N=1360

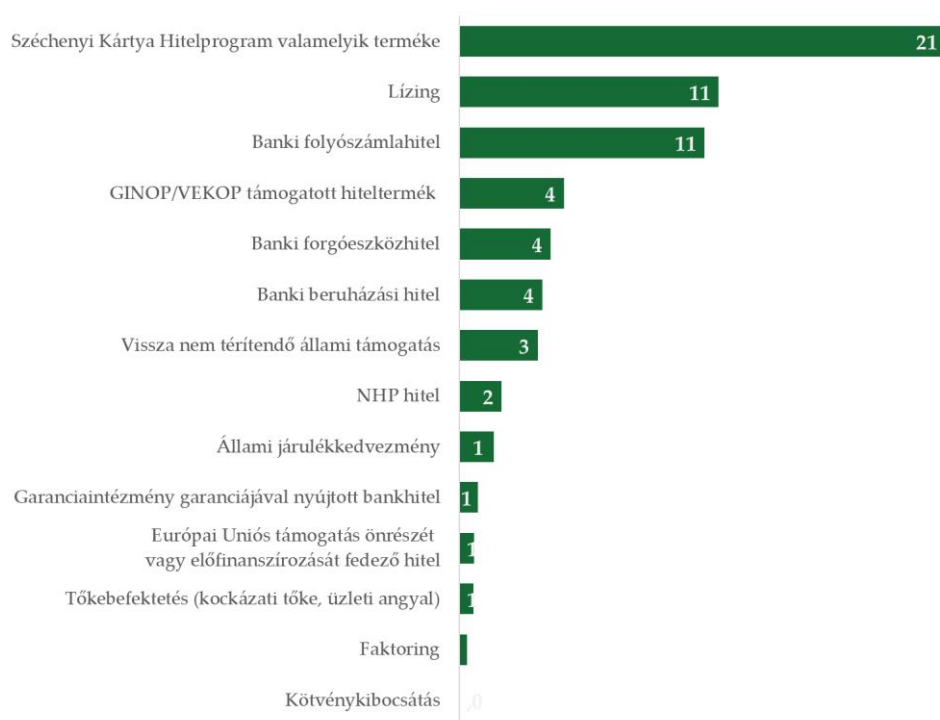

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

Az egyes finanszírozási eszközök közül a kis- és középvállalkozások legmagasabb arányban a Széchenyi kártya hitelprogram valamelyik termékét veszik igénybe (21%), ezt követi a banki folyószámlahitel (11%) és a lízing (11%). Jóval kevesebben vesznek igénybe GINOP/VEKOP támogatott hitelterméket és banki forgóeszköz hitelt, illetve banki beruházási hitelt (4%-4%-4%). 3 százalék, vagy az alatti a többi külső finanszírozási forrás igénybevétele – vissza nem térítendő állami támogatás (3%), állami járulékkedvezmény (2%), garanciaintézmény garanciájával nyújtott hitel (1%), tőkebefektetés (1%), Európai Unió önrészt vagy előfinanszírozást fedező hitel (1%). A kkv-k kevesebb, mint 1 százaléka vesz igénybe faktoringot, illetve kötvénykibocsátást.

2.3. ÁBRA: IGÉNYBE VETT KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK, SZÁZALÉK, N=1360

Forrás: GVI 2023

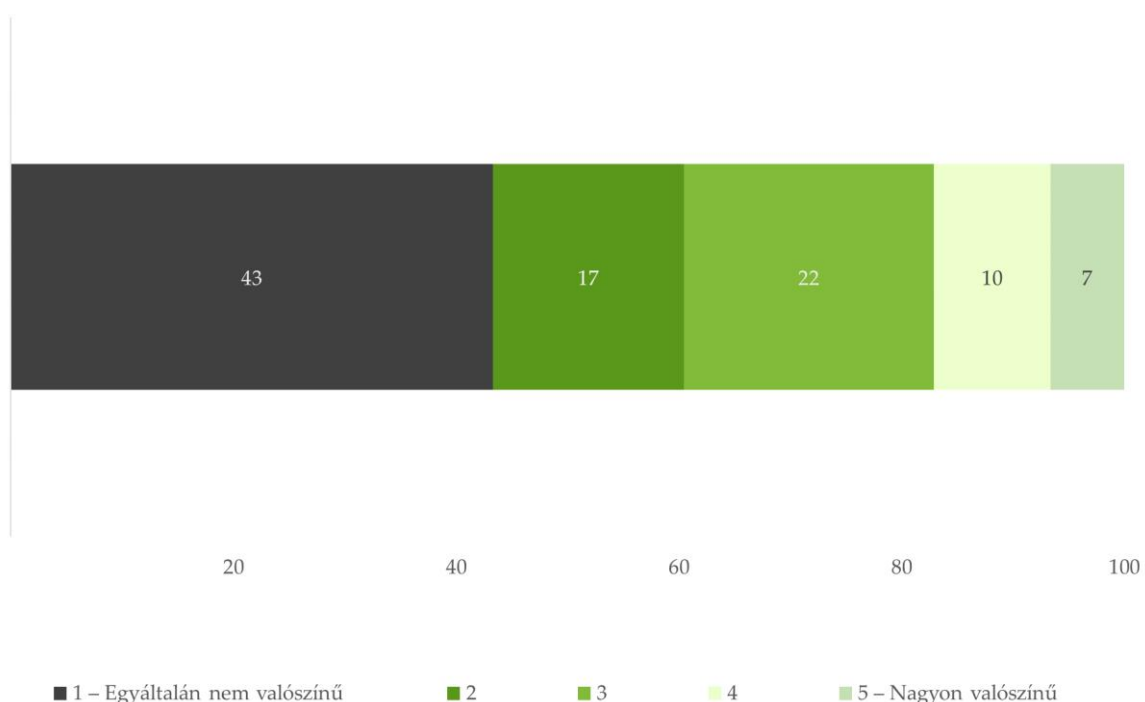
Megjegyzés: A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

3. VERSENYTÁRSÁK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓK

A felmérésben a válaszadókat arra kértük, hogy 1-től 5-ig terjedő skálán jelöljék meg, mennyire számítanak arra, hogy a következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket, kilépnek a piacról. A válaszokat ebben a fejezetben a teljes vállalati körre, azaz a kkv-kra és a nagyvállalatokra vonatkozóan elemezzük.

A válaszok alapján elmondható, hogy a legmagasabb azon cégek aránya, amelyek egyáltalán nem tartják valószínűnek versenytársaik kilépését a piacról (43%). A cégek 17 százaléka kicsit tartja valószínűnek, 22 százalékuk közepes mértékű valószínűséget társít hozzá, míg 10 százalék valamennyire valószínűnek tartja, 7 százalék pedig szinte biztosra veszi, hogy lesz olyan hasonló tevékenységet végző versenytársa, aki kénytelen lesz kilépni a piacról.

3.11. ÁBRA: KÖVETKEZŐ FÉLÉV FOLYAMÁN HASONLÓ TEVÉKENYÉGET VÉGZŐ VERSENYTÁRSÁK KILÉPÉSÉNEK VALÓSZÍNŰSÉGE A PIACRÓL, VÁLLALATI PERCEPCIÓ, SZÁZALÉK; N=1479

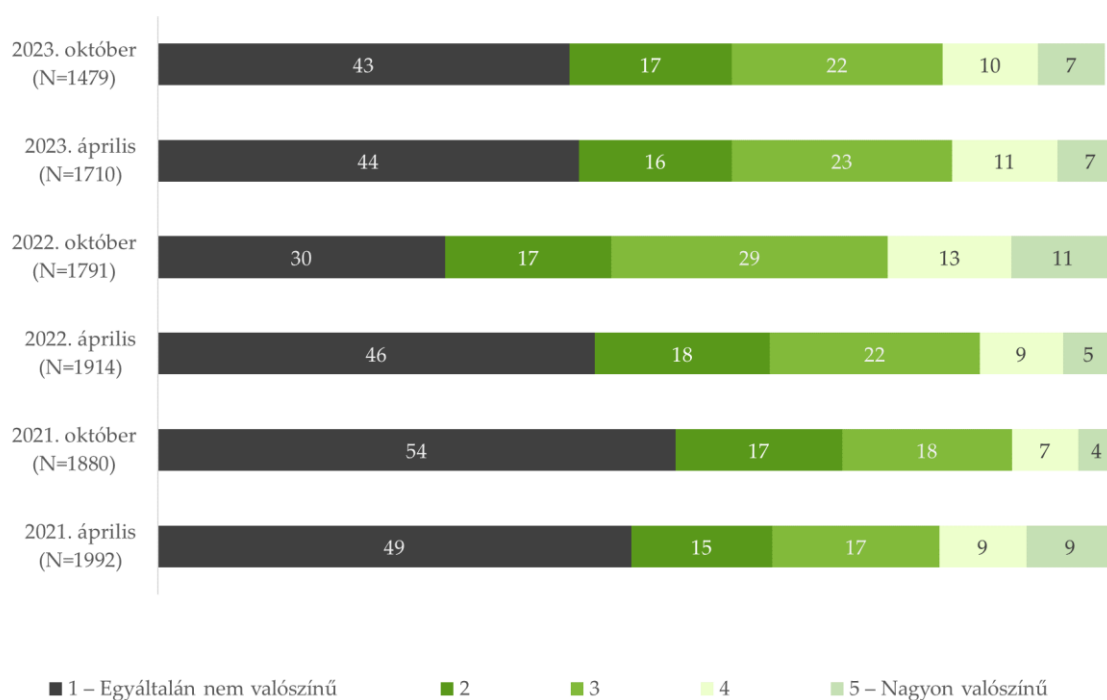
Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Azon cégek, amelyek elképzelhetőnek tartják, hogy valamely versenytársuk felfüggeszti a tevékenységét, átlagosan a versenytársak 15 százalékának kilépését valószínűsítik (N=591).

Összességében az látható, hogy míg 2021 áprilisáról 2021 októberére valamelyest csökkent azon vállalatvezetők aránya, akik a versenytársak tevékenységének felfüggesztésére, piaci kilépésére számítottak, ezt követően 2022 folyamán tovább növekedett ez az arány. 2023 áprilisában optimistábban tekintettek a vállalatvezetők a jövőbe, hiszen 44 százalékuk egyáltalán nem valószínűsített ilyen eseményeket, míg csupán 18 százalékuk igen (valószínűnek vagy nagyon valószínűnek tartotta). 2023 októberében a vállalkozások csődpercepciója stagnálást mutat: a vállalatvezetők az áprilisihez hasonló arányban valószínűsítették a piaci kilépéseket. Összességében az előző év azonos időszakához képest a hazai vállalkozások optimistábbnak mutatkoznak, jelentősen csökkent azon cégek aránya, amelyek a saját piacukon csődöktől tartanak.

3.2. ÁBRA: HAZAI VÁLLALKOZÁSOK ELKÖVETKEZŐ FÉLÉVRE VONATKOZÓ PERCEPCIÓI AZ AZONOS ÁGAZATBA TARTOZÓ VERSENYTÁRSAK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATBAN, SZÁZALÉK

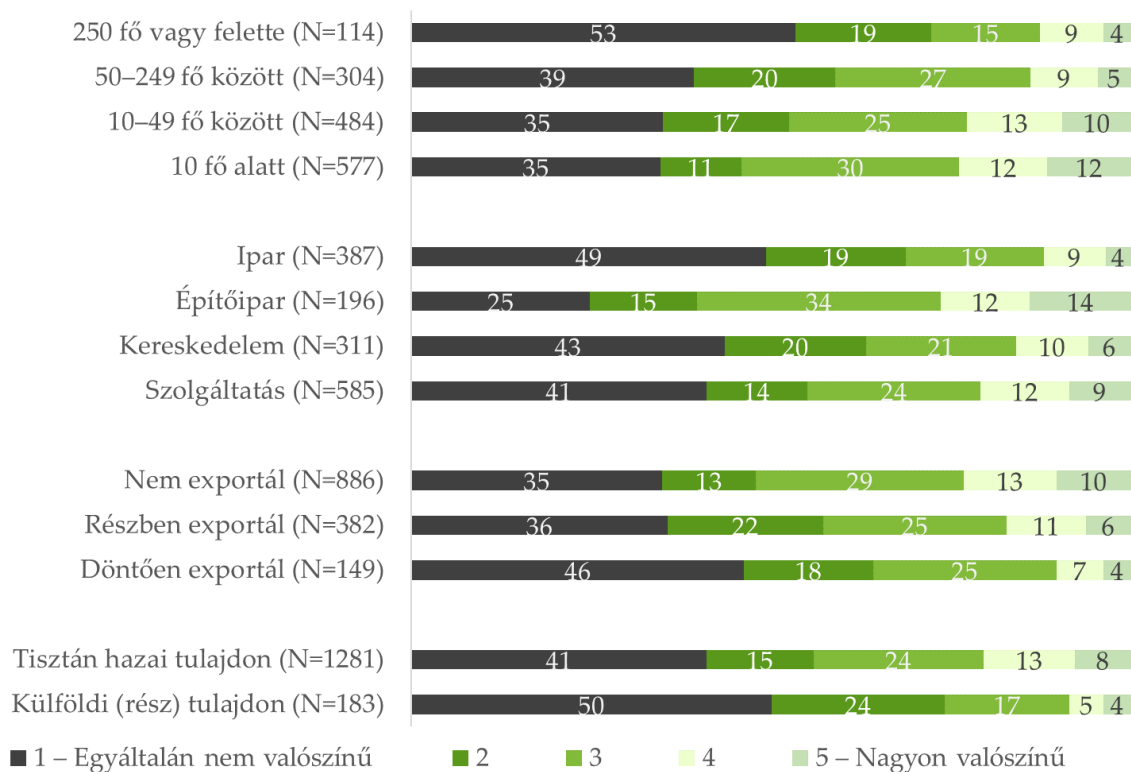
Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

A cégek méretének növekedésével csökken azon vállalatvezetők aránya, akik versenytársaik piacról való kilépésére számítanak a közeljövőben. Míg a 10 fő alatti vállalkozások körülbelül 24 százaléka tartja inkább vagy nagyon valószínűnek versenytársai kilépését, addig a 250 fő feletti nagyvállalkozásoknak a 13 százaléka. A 250 fő feletti cégek több, mint fele (53%) egyáltalán nem tartja ezt valószínűnek, ami jelentősen meghaladja a többi létszámkategóriában tapasztalt értéket. Az ipari cégek tartják a legkisebb arányban valószínűnek versenytársaik kilépését a piacról, közel felük (49%) egyáltalán nem tartja a csődöt valószínűnek, inkább és nagyon valószínűnek pedig 13 százaléuk tartja az ilyen eseményeket. Ezzel szemben az építőiparban a legmagasabb azoknak az aránya, akik elképzelhetőnek tartanak csődöt a piacukon, 26 százaléuk tekinti ezt inkább vagy nagyon valószínűnek, és mindössze a cégek 25 százaléka jelezte azt, hogy egyáltalán nem tart ettől. A kereskedelmi cégek esetében a vállalatvezetők 43 százaléka, a szolgáltató cégeknél pedig a 41 százaléka nem tart egyáltalán csődöktől a piacán. Előbbi ágazatban a cégek 16, utóbbiban pedig 21 százaléka tartja valószínűnek vagy nagyon valószínűnek a piaci kilépéseket.

A részben exportáló vállalatok 36 százaléka szerint versenytársaikat nem fenyegeti a piacról való kilépés, a döntően exportálók 46 százaléka vélekedik így, míg a nem exportáló cégeknek csak 35 százaléka. A részben vagy egészben külföldi tulajdonú cégek fele nem számít versenytársai csődjére, míg a tisztán hazai tulajdonú cégek 41 százaléka válaszolt így.

3.3. ÁBRA: HAZAI VÁLLALKOZÁSOK VERSENYTÁRSAK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓI, SZÁZALÉK

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.